

Stichting Noorderzon Groningen

Geadviseerd subsidiebedrag: € 548.184

Gevraagd subsidiebedrag: € 712.000

Over de instelling

Stichting Noorderzon Groningen, (hierna: Noorderzon), podiumkunsten, festivals, Groningen

Noorderzon presenteert jaarlijks in augustus gedurende elf dagen een trendsettend, internationaal kunstenfestival. Het festival is een belangrijk ijkpunt voor internationale podiumkunsten binnen de Europese festivalwereld. Naast *cutting edge* podiumkunsten en het contextprogramma '&Society' presenteert het festival een Groningse programmering. De organisatie omschrijft zichzelf als 'schaamteloos toegankelijk en rücksichtslos avontuurlijk'. Noorderzon vindt laagdrempelig plaats op veel locaties in Groningen, met het Noorderplantsoen als feestelijk centrum.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.25 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Noorderzon Groningen een subsidiebedrag toe te kennen van € 548.184.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

De raad is zeer positief over de kwaliteit van het internationale programma van het festival in de subsidieperiode 2021 - 2024: gevarieerd, uitdagend en grotendeels exclusief voor Nederland en een hoogstaande aanvulling op het reeds bestaande (nationale en lokale) aanbod. Noorderzon blijft een belangrijke speler in haar internationale netwerk, onder meer door deel te nemen aan het Europese netwerk Create to Connect → Create to Impact. De raad ziet in de programmering een combinatie van een mondiale blik en Groningse eigenzinnigheid die hij waardeert.

De sandwichformule waarin een Parade-achtig park gemixt is met interessante en cutting edge producties in en op locaties buiten het park bleef de afgelopen jaren onverminderd aansprekend en succesvol. De raad is enthousiast over de positie die het &Society-programma heeft gekregen. De instelling organiseerde dit onderdeel al veel langer en het is nu als volwaardig programmaonderdeel opgenomen in de naam van het festival. Zo vormt het samen met de brede

podiumprogrammering één kernprogramma. De gesprekken met gasten zijn van hoog niveau en trekken een groot en breed publiek. Hoe dit programma geregeld tot diepgaande en sprankelende discussies leidt, is voorbeeldstellend.

Het activiteitenplan van Noorderzon leest als een bezoek aan het festival: enthousiasmerend en energiek. Het plan geeft goed inzicht in de artistiek-inhoudelijke motivatie voor de keuzes van de producties die het festival wil presenteren. De instelling wil dicht op de actualiteit programmeren en geeft daarom wel ideeën, maar geen concrete namen voor de subsidieperiode 2025 - 2028. De raad heeft vertrouwen in de artistiek leider die in de afgelopen jaren keer op keer vakkundig een samenhangend, oorspronkelijk en artistiek innovatief programma heeft samengesteld met internationale theater- en dansproducties. Het festival is daardoor van belang voor het nationale culturele landschap.

Voor de subsidieperiode 2025 - 2028 wil het festival opnieuw een smaakmakend platform zijn voor circa twintig nieuwe internationale producties van opkomende artiesten, die zich onderscheiden door een vernieuwende kijk op thema's en vormen, die uitdagen en met grote zeggingskracht aan het denken zetten, die andere perspectieven bieden en de verbeelding stimuleren. Daarnaast zal het programma ruim vijftientig lokale gezelschappen en makers tonen. De raad vindt het een goede beslissing om naast de artistiek leider een jonge programmeur aan te stellen, zodat het grote, maar tevens persoonlijke internationale netwerk van de directeur overgedragen kan worden.

Naast het hoofdprogramma bestaat het festival uit diverse andere onderdelen op verschillende podia, zoals een uitgebreide muziekprogrammering, literatuur en een kinderprogramma. Elk van deze minifestivalletjes heeft een eigen gastprogrammeur die binnen de missie van Noorderzon werkt en die zelf ook een groot netwerk aan inhoudelijke partners heeft.

Als een van de deelnemers aan Station Noord, een samenwerkingsverband van zestien grote en kleine podiumkunstorganisaties uit de drie noordelijke provincies, draagt het festival bij aan talentontwikkeling van jonge makers. De raad vindt het positief dat daarnaast backstage en in de organisatie veel talentontwikkeling plaatsvindt. De instelling werkt met stagiaires uit het hoger onderwijs en praktische opleidingen en sinds 2022 heeft niet alleen de artistiek leider maar ook de algemeen directeur een trainee naast zich die zich al werkend kan ontwikkelen.

De raad is zeer te spreken over het internationale belang van Noorderzon. Het festival weet internationaal talent te scouten voordat dit doorbreekt. Daarnaast toont het belangrijk werk van internationaal bekendere en baanbrekende artiesten. Noorderzon is lid van meerdere Europese netwerken en onderhoudt

nauwe banden met belangrijke Amerikaanse festivals. Ze is een inhoudelijk belangrijke coproducent en springplank voor aanstormend internationaal talent.

Maatschappelijke betekenis

Met alle landelijk ondersteunde instellingen in Groningen reserveerde Noorderzon aan het begin van de pandemie een budget ten behoeve van lokale makers. Daarmee nam zij verantwoordelijkheid en toonde solidariteit. De instelling opereert standvastig vanuit sociaal-maatschappelijke overtuigingen en deze houding betaalt zich nu uit: er hoeft bij Noorderzon op dit vlak nauwelijks meer iets geïmplementeerd te worden. Zaken als het streven naar duurzaamheid, het bestrijden van sociaal-maatschappelijke ongelijkheid en het bevorderen van inclusie zijn al verweven in de opzet van het festival.

Noorderzon is een voorloper op het gebied van duurzaamheid en kreeg als eerste het Green Key-duurzaamheidskenmerk. Ze vormt samen met drie andere Groningse festivals het platform GROENN, recent opgericht om gezamenlijk aan kennisdeling en innovatie op dit vlak te werken. Voor de eigen internationale programmering betekent het dat het festival werk van buiten de EU uitsluitend presenteert in samenwerking met andere Europese festivals om zo bij te dragen aan het verminderen van reisbewegingen.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 wordt gekoerst op producties met een maatschappelijk thema als kern. Het uitbouwen van het &Society-programma betekent een verdere verdieping van maatschappelijke relevantie als een van de kernwaarden van Noorderzon. De organisatie maakt hiermee duidelijk dat het programma niet zonder maatschappelijke duiding kan worden gezien. De raad vindt dat de instelling zich in het plan op dit vlak treffend omschrijft als 'makelaar in sociale en culturele ontmoetingen'. Noorderzon ziet kunst en cultuur als verbinder om een structurele discussie over een veranderende wereld, over samenleven en hoe de samenleving gezamenlijk in stand gehouden kan worden, te voeren.

Noorderzon is goed ingebed in Groningen en heeft veel lokale en wijdvertakte samenwerkingen. Ze heeft een duurzaam netwerk opgebouwd met relevante partners, waaronder de Rijksuniversiteit Groningen, de Groningse poppodia en instellingen die zich op verduurzaming richten. Het festival werkt ook samen met organisaties tegen armoede, instellingen voor doven en slechthorenden, voor vluchtelingen en met het Gronings Landschap.

Noorderzon is zeer transparant over de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code en geeft hier ruimschoots invulling aan. Zo wil ze in komende jaren met andere culturele partijen bijdragen aan de sociale agenda van Nij Begun, een pakket van maatregelen na de parlementaire enquête over de gaswinning. Ze beschikt voorts over een uitgebreid pakket aan protocollen om

een veilige werkplek te garanderen en om alle medewerkers ‘deel uit te laten maken van de Noorderzon-familie’, met onder meer vijf vertrouwenspersonen en een klankbordgroep voor vrijwilligers. Noorderzon volgt voor functiehuis en salariëring voor een groot gedeelte de cao Toneel en Dans en voor een deel het Personeelshandboek van Oerol.

Noorderzon wil middelen reserveren voor meer scholing en trainingen, voor hulpmiddelen (mentoren, coaches voor mensen met rugzakjes) en voor het meer jaarrond actief kunnen onderhouden en aangaan van partnerschappen. De belangrijkste stap die genomen moet worden is het verder invoeren van fair pay: de instelling geeft aan dat ze nog niet in balans is op dit vlak. Noorderzon beschrijft de maatregelen die ze al heeft genomen om dit op termijn financieel mogelijk te maken, zoals het inkrimpen van de hoofdprogrammering van 27 producties in 2019 naar 19 producties nu. De raad vindt deze pijnlijke stap verstandig en is van mening dat de impact van de programmering onverminderd groot blijft.

De instelling beschrijft uitgebreid hoe ze de kernwaarden van de Code Diversiteit & Inclusie toepast en maakt het voldoende aannemelijk dat het beschreven beleid in de praktijk ook uitgevoerd gaat worden. In het plan ligt de focus wel meer op diversiteit en inclusie onder vrijwilligers dan onder het vaste personeel. Vrijwilligers zijn, vanuit het principe dat iedereen mee kan doen, afkomstig uit onder meer verschillende afdelingen van Vluchtelingenwerk. Via WerkPro biedt de instelling een plek aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Toegankelijkheid

Noorderzon heeft een uitnodigend, laagdrempelig en feestelijk festivalhart waar een sfeer wordt gecreëerd waarin veel verschillende groepen mensen zich welkom voelen en dat ook zijn. Dat maakt een belangrijk deel uit van het profiel van het festival: het wil tot in het diepste van zijn vezels één groot feest zijn. De raad is enthousiast over de wijze waarop het de organisatie lukt om zowel een sociale ontmoetingsplek aan een breed palet aan Groningers te bieden als om een vooruitstrevende kunstaanbieder te zijn. De raad vindt het festival voorbeeldstellend als het gaat om het slechten van de drempel voor cultuurbezoek. Verbindingen tussen diverse bezoekers worden bevorderd door het &Society-programma dat het publiek wil uitdagen mee te praten en dat het sociale en het artistieke evenement aan elkaar koppelt.

Het festival voert extra beleid op het gebied van laaggeletterdheid en inkomensongelijkheid – waar Groningen hoog op scoort – en op toegankelijkheid voor mensen met een fysieke of mentale beperking. De instelling werkt daarvoor samen met organisaties die zich bezighouden met armoedebeleid, waardoor publiek uit achterstandswijken gericht betrokken worden. Drempels voor rolstoelen en rollators in het park en de tenten worden weggehaald. Ook zijn er

voldoende activiteiten gratis te bezoeken, waardoor het festival toegankelijker is voor een breed publiek.

Daarnaast zet Noorderzon taalambassadeurs in, wat ertoe heeft geleid dat ze in de communicatie met het publiek meer gebruik zal maken van beeld in plaats van taal. Het beleid om via de Voedselbank jaarlijks een gezinsbezoek voor tweehonderd gezinnen mogelijk te maken wordt voortgezet. Met Stichting Quiet Groningen wordt samengewerkt om enkele honderden 'Geef een Toegift'-kaarten te verdelen. Ook implementeert de organisatie de aanbevelingen van een onderzoek van Toegankelijk Groningen. De raad had graag willen lezen wat de aanbevelingen waren en hoe die toegepast worden.

Digitalisering voor het bereiken van een nieuw of groter publiek speelt een beperkte rol in het activiteitenplan. De raad waardeert de aandacht die de organisatie bij de ontwikkeling van de nieuwe website heeft voor een volledige toegankelijkheid, ook voor laaggeletterden, maar mist een social media-strategie om publiek naar de website en het festival te trekken.

Bedrijfsmatige gezondheid

De begroting is realistisch gezien het activiteitenplan, maar heeft lichte risico's. De instelling geeft aan geen duidelijke verhoging van de inkomsten uit het publiek, sponsoring of overige inkomsten te verwachten. Noorderzon kondigt in het activiteitenplan en de toelichting op de begroting aan dat ze in de subsidieperiode 2025 - 2028 focust op stabiliteit in plaats van op groei. Dit is ook te zien in de kerncijfers en -prestaties, die gelijk blijven tussen 2025 en 2028. Door de beperkte budgettaire ruimte bij lokale overheden, de turbulente afgelopen (corona)periode en de kostenstijgingen vraagt Noorderzon een hogere subsidiebijdrage van het ministerie om deze stabilisatie te kunnen realiseren.

Op basis van de kengetallen (liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen) in de jaarrekening 2022 constateert de raad dat de instelling financieel gezond is.

De instelling is transparant over de toepassing van de principes van de Governance Code Cultuur en heeft toekomstige stappen voor verbetering uitgewerkt. De volledige transitie naar een raad-van-toezichtmodel vindt plaats in 2024 en de instelling is voornemens deze verder te diversifiëren.

Geografische spreiding

Noorderzon is gevestigd in Groningen. Binnen de categorie Podiumkunstenfestivals zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.